

Zadeva C-668/23

**Povzetek predloga za sprejetje predhodne odločbe v skladu s členom 98(1)
Poslovnika Sodišča**

Datum vložitve:

13. november 2023

Predložitveno sodišče:

Landgericht Ravensburg (Nemčija)

Datum predložitvene odločbe:

27. oktober 2023

Tožče stranke:

YH

JD

CN

XU

LO

Tožena stranka:

Volkswagen AG

Predmet postopka v glavni stvari

Uredba (ES) št. 715/2007 – Dizelsko vozilo – Vračanje izpušnih plinov –
Temperaturno okno – Hipotetična odobritev – Odškodnina – Izračun

Predmet in pravna podlaga predloga za predhodno odločanje

Razlaga prava Unije, člen 267 PDEU

Vprašanja za predhodno odločanje

1. Ali se lahko odškodninski zahtevek kupca vozila proti proizvajalcu vozila zaradi dajanja vozila s prepovedano odklopno napravo na trg iz malomarnosti v smislu člena 5(2) Uredbe (ES) št. 715/2007 zavrne z obrazložitvijo,
  - a) da gre za neizogibno zmoto proizvajalca o prepovedi?
če da:
    - b) da je zmota o prepovedi za proizvajalca neizogibna, saj je organ, ki je pristojen za ES-homologacijo ali nadaljnje ukrepe vgrajeno odklopno napravo dejansko odobril?
če da:
      - c) da je zmota o prepovedi za proizvajalca neizogibna, saj bi organ, ki je pristojen za ES-homologacijo ali nadaljnje ukrepe, na ustrezno vprašanje potrdil pravno naziranje proizvajalca vozila glede člena 5(2) Uredbe (ES) št. 715/2007 (hipotetična odobritev)?
2. Ali mora proizvajalec vozila, ki je dobavil posodobitev programske opreme, lastniku vozila plačati odškodnino, če temu zaradi prepovedane odklopne naprave v smislu člena 5(2) Uredbe (ES) št. 715/2007, ki je bila vgrajena s posodobitvijo programske opreme, nastane škoda?
3. Ali je združljivo s pravom Unije, če se v primeru odškodninskega zahtevka proti proizvajalcu vozila zaradi dajanja vozila s prepovedano odklopno napravo v smislu člena 5(2) Uredbe (ES) št. 715/2007 iz malomarnosti na trg
  - a) kupcu vozila, ki zahteva *majhno* odškodnino, od zneska odškodnine odštejejo koristi iz rabe vozila, če te skupaj s preostalo vrednostjo presežejo plačano kupnino, zmanjšano za ta znesek odškodnine?
  - b) zahtevek kupca vozila za *majhno* odškodnino omeji na največ 15 odstotkov kupnine, ki je bila plačana?

Navedene določbe prava Unije

Uredba (ES) št. 715/2007 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. junija 2007 o homologaciji motornih vozil glede na emisije iz lahkih potniških in gospodarskih vozil (Euro 5 in Euro 6) in o dostopu do informacij o popravilu in vzdrževanju vozil (UL 2007, L 171, str. 1), zlasti člen 5(2)

Navedene nacionalne določbe

Bürgerliches Gesetzbuch (civilni zakonik, BGB), zlasti členi 276, 823, 823, 826

Verordnung über die EG-Genehmigung für Kraftfahrzeuge und ihre Anhänger sowie für Systeme, Bauteile und selbstständige technische Einheiten für diese Fahrzeuge (Uredba o ES-homologaciji motornih vozil in njihovih priklopnikov ter sistemov, sestavnih delov in samostojnih tehničnih enot, namenjenih za taka vozila, Fahrzeuggenehmigungsverordnung – EG-FGV (ES-Uredba o homologaciji vozil)), zlasti člena 6 in 27

Kratka predstavitev dejanskega stanja in postopka

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe obravnava pet različnih dejanskih stanj, ki sicer niso identična, a se med seboj razlikujejo le v podrobnostih.
- 2 Prvi postopek: Vozilo VW Crafter 2.0 TDI je bilo dana na trg z dizelskim motorjem, ki ga je izdelala tožena stranka. Pri vozilu se v odvisnosti od padajočih zunanjih temperatur nesporno znižuje vračanje izpušnih plinov izven tako imenovanega temperaturnega okna. Zniževanje se prične pod +15 °C. To privede do večjega izpusta NOx (= dušikov oksid) ob obratovanju vozila izven temperaturnega okna. Tožeča stranka, ki je upravičena do odbitka vstopnega davka, je vozilo kupila za neto ceno 9.242,86 EUR s 145.726 prevoženimi kilometri.
- 3 Tožena stranka meni, da je oškodovana naklepno in v nasprotju z dobrimi običaji, ker ima vozilo prepovedano odklopno napravo. Glede motorja tožeča stranka trdi, da gre za tip EA288. Tožeča stranka zahteva plačilo 6.868,91 EUR (kupnina, zmanjšana za primerno nadomestilo za rabo) v zameno za izročitev in prenos lastništva na vozilu. Podredno zahteva odškodninski znesek po presoji sodišča, vsaj 1.648,50 EUR (= 15 odstotkov bruto cene v višini 10.999 EUR), vključno s stroški financiranja v višini 203,66 EUR, in da se ugotovi, da mora tožena stranka tožeči stranki povrniti škodo, ki tožeči stranki nastaja zaradi manipulacije z izpušnimi plini.
- 4 Tožena stranka predlaga zavrnitev tožbe. Tožena stranka trdi, da je v vozilo vgrajen motor EA189, ki pa drugače kot drugi motorji tega tipa nimajo „nobene aktivne preklapne logike“ kot drugi motorji EA189. Tožena stranka meni, da je temperaturno okno dovoljeno. Glede tega trdi, da je to za varno vožnjo potrebno. Tožena stranka iz previdnosti uveljavlja neizogibno zmoto o prepovedi in se pri tem sklicuje na hipotetično odobritev Kraftfahrtbundesamt (zvezni organ za motorni promet).
- 5 Drugi postopek: Vozilo VW Sharan 2.0 TDI je bilo dano na trg z dizelskim motorjem tipa EA189, ki ga je izdelala tožena stranka. Opremljeno je bilo s prepovedano odklopno napravo (preskusna naprava s „preklapno logiko“). Z odločbama z dne 14. in 15. oktobra 2015 je Kraftfahrtbundesamt (zvezni organ za

motorni promet) toženi stranki naložil, da odstrani te prepovedane odklopne naprave iz vozil, ki jih je dala na trg. Pri vozilu je bila 10. aprila 2017 vgrajena posodobitev, ki jo je razvila tožena stranka in jo je Kraftfahrtbundesamt (zvezni organ za motorni promet) odobril. Po posodobitvi je pri vozilu šlo za temperaturno okno. Znižanje vračanja izpušnih plinov se prične pod +15 °C. To privede do višjega izpusta NO_x (dušikov oksid) ob obratovanju vozila izven temperaturnega okna. Tožeča stranka je vozilo kupila za 23.950 EUR z 59.600 prevoženimi kilometri.

- 6 Tožeča stranka meni, da jo je tožena stranka oškodovala naklepno in v nasprotju z dobrimi običaji. Tožeča stranka zahteva plačilo 23.950 EUR, zmanjšano za primerno nadomestilo za rabo v zameno za izročitev in prenos lastništva na vozilu. Podredno zahteva odškodninski znesek po presoji sodišča v višini od 5 do 15 odstotkov kupnine.
- 7 Tožena stranka predlaga zavrnitev tožbe. Tožena stranka meni, da je temperaturno okno dovoljeno in trdi, da je potrebno za varno delovanje vozila. Tožena stranka iz previdnosti uveljavlja neizogibno zmoto o prepovedi in se pri tem sklicuje na hipotetično odobritev Kraftfahrtbundesamt (zvezni organ za motorni promet).
- 8 Tretji postopek: Vozilo VW T6 Multivan 2.0 TDI je bilo dano na trg z dizelskim motorjem tipa EA288, ki ga je izdelala tožena stranka. Tožeča stranka je vozilo kupila za 44.647 EUR z 20 prevoženimi kilometri. Vozilo ima temperaturno okno. To privede do povišanega izpusta NO_x ob obratovanju vozila izven temperaturnega okna.
- 9 Tožeča stranka meni, da je zaradi obstoja prepovedanih odklopnih naprav preslepljena in oškodovana v nasprotju z dobrimi običaji. Tožeča stranka trdi, da vozilo vsebuje zlasti preskusno napravo, ki na testni mizi skrbi za to, da se stopnja vračanja izpušnih plinov do doseganja obratovalne temperature SCR katalizatorja na +200 °C povišuje. Zahteva odškodninski znesek po presoji sodišča v višini vsaj 15 odstotkov kupnine, in podredno odškodninski znesek po presoji sodišča v višini od 5 do 15 odstotkov kupnine.
- 10 Tožena stranka predlaga zavrnitev tožbe. Meni, da je temperaturno okno dovoljeno. Glede tega tožena stranka nazadnje trdi, da se vračanje izpušnih plinov zmanjšuje pri zunanji temperaturi nižji od „približno +12 °C“. Tožena stranka dalje trdi, da krmilni sistem pri predmetnem vozilu, drugače kot pri nekaterih drugih T6 vozilih, nikoli ni vsebovalo preskusne naprave, marveč pride do zmanjšanja stopnje vračanja izpušnih plinov pri doseganju obratovalne temperature SCR katalizatorja +200 °C v vseh pogojih vožnje. Od te obratovalne temperature dalje pa sistem SCR bistveno pripomore k zmanjšanju NO_x, tako, da se vseeno ohranijo mejne vrednosti. Tožena stranka iz previdnosti uveljavlja neizogibno zmoto o prepovedi in se pri tem sklicuje na hipotetično odobritev Kraftfahrtbundesamt (zvezni organ za motorni promet).

- 11 Četrty postopek: Vozilo VW Golf 2.0 TDI je bilo dano na trg z dizelskim motorjem tipa EA288, ki ga je izdelala tožena stranka. Vozilu je opremljeno s preskusno napravo. Tožeča stranka je vozilo kupila za 13.980 EUR z 61.911 prevoženimi kilometri.
- 12 Tožeča stranka meni, da je oškodovana naklepno in v nasprotju z dobrimi običaji. Meni, da je preskusna naprava prepovedana in da je poleg tega podano prepovedano temperaturno okno. Tožeča stranka zahteva plačilo 11.039,09 EUR (kupnina, zmanjšana za nadomestilo za rabo v višini 2.940,91 EUR) v zameno za izročitev in prenos lastništva na vozilu, in podredno odškodninski znesek v višini 2.097 EUR (= 15 odstotkov kupnine).
- 13 Tožena stranka predlaga zavrnitev tožbe. Tožena stranka priznava, da programska oprema sicer uporablja preskusno napravo za to, da se SCR katalizator pred preskusno vožnjo popolnoma obnovi in se obnovi znotraj NEDC (novi evropski vozni cikel) ob časovno točno opredeljenih točkah. S tem se postopek merjenja osredotoči na tiste emisije NOx, ki nastanejo med NEDC. Tožena stranka meni, da je preskusna naprava dovoljena, saj njen izklop nima nobenih merljivih učinkov na emisije, in vsekakor mejne vrednosti emisij niso prekoračene. Tudi temperaturno okno šteje tožena stranka za dovoljeno. Glede tega tožena stranka navaja, da je vračanje izpušnih plinov na podlagi zelo naprednega sistema vračanja izpušnih plinov med -24 °C in +70 °C 100-odstotno aktivno. Tožena stranka iz previdnosti uveljavlja neizogibno zmoti o prepovedi in se pri tem sklicuje na hipotetično odobritev Kraftfahrtbundesamt (zvezni organ za motorni promet).
- 14 Peti postopek: Vozilo VW T5 Multivan 2.0 TDI je bilo dano na trg z dizelskim motorjem tipa EA189, ki ga je izdelala tožena stranka. Nesporno ima temperaturno okno. V stanju, ko je bilo vozilo dano na trg in ga je tožeča stranka kupila, se je zniževanje vračanja izpušnih plinov pričelo pri +18 °C. To privede do višjega izpusta NOx ob obratovanju vozila izven temperaturnega okna. Tožeča stranka, ki je upravičena do odbitka vstopnega davka, je vozilo kupila za ceno 41.974,79 EUR (neto) z 9.350 prevoženimi kilometri.
- 15 Tožeča stranka meni, da je temperaturno okno prepovedano. Tožeča stranka meni, da jo je tožena stranka oškodovala naklepno in v nasprotju z dobrimi običaji. Tožeča stranka zahteva plačilo v višini 41.974,79 EUR, zmanjšano za nadomestilo za rabo, ki ga je treba opredeliti, v zameno za izročitev in prenos lastništva na vozilu, podredno pa plačilo v višini 6.296,22 EUR (15 odstotkov neto kupnine).
- 16 Tožena stranka predlaga zavrnitev tožbe. Tožena stranka ugovarja zastaranje. Tožena stranka meni, da je temperaturno okno dovoljena odklopna naprava, saj je potrebna za varno vožnjo. Poleg tega se sklicuje na to, da je od 17. oktobra 2022 na voljo prostovoljna in brezplačna posodobitev programske opreme za razširitev temperaturnega okna z rezultatom, da se po vgradnji te programske opreme vračanje izpušnih plinov znižuje šele pri temperaturah od +9,76 °C dalje. Tožena

stranka meni, da tožeča stranka krši svojo dolžnost zmanjšati škodo, če te posodobitve ne vgradi.

- 17 Tožena stranka iz previdnosti uveljavlja neizogibno zмотo o prepovedi in se pri tem, sklicuje na hipotetično odobritev Krafftahrtbundesamt (zvezni organ za motorni promet).

Kratka predstavitev obrazložitve in predloga za sprejetje predhodne odločbe

- 18 Uvodne opombe: V prvem, drugem, tretjem in petem postopku je ob nakupu vozila verjetno vsakokrat šlo za prepovedano odklopno napravo v smislu člena 5(2) Uredbe št. 715/2007. V četrtem postopku se kaže preskusna naprava kot močan indic na obstoj prepovedane odklopne naprave.
- 19 Pri vozilih v prvem, drugem, tretjem in petem postopku se vračanje izpušnih plinov zmanjša najpozneje pri zunanji temperaturi +12 °C, zato gre po mnenju predložitvenega sodišča za prepovedano temperaturno okno, ki ni dovoljeno niti izjemoma na podlagi člena 5(2)(a) Uredbe št. 715/2007.
- 20 Poleg tega verjetno v prvem, drugem in tretjem postopku ni izpolnjen tudi nadaljnji kriterij iz člena 5(2), drugi stavek, točka (a), Uredbe št. 715/2007, da odklopna naprava ne sme biti aktivna v pretežnem delu leta, saj se pri vozilih v navedenih treh postopkih vračanje izpušnih plinov zmanjšuje najpozneje pri zunanji temperaturi okoli +12 °C. Letne povprečne temperature v Nemčiji pa so nižje od približno +12 °C.
- 21 V četrtem postopku je sporno, ali temperaturno okno in/ali preskusna naprava privedeta do zvišanja emisij ob običajnih vozniških pogojih. V tem postopku tako ni jasno, ali gre za prepovedano odklopno napravo v smislu člena 3, točka 10, člena 5(2), prvi stavek, Uredbe št. 715/2007, čeprav je preskusna naprava glede tega šteti za močan indic.
- 22 Za odškodninski zahtevek na podlagi člena 826 BGB mora biti podano naklepno dejanje povzročitelja škode, ki je objektivno v nasprotju z dobrimi običaji. V zadevnih primerih pa tega ni.
- 23 V zadevnih primerih pa lahko obstaja zahtevek kupcev vozil za odškodnino v skladu s členom 823(2) BGB. V skladu z novejšo sodno prakso BGH (zvezno vrhovno sodišče, Nemčija) se s členom 823(2) BGB v povezavi s členoma 6(1) in 27(1) EG-FGV varuje interes kupca vozila, da ne utрпи premoženjske izgube zaradi proizvajalčeve kršitve prava Unije o izpušnih plinih.
- 24 Za kršitev tožene stranke proti pravu Unije o izpušnih plinih v obliki prepovedanega temperaturnega okna gre v prvem, drugem, tretjem in petem postopku, v četrtem postopku pa na to kaže močan indic v obliki preskusne naprave.

- 25 V odškodninskem zahtevku se dalje predpostavlja, da je bilo ravnanje proizvajalca vozila glede odklopne naprave vsaj malomarno. Krivda proizvajalca vozila se domneva. Proizvajalec pa se lahko razbremeni krivde, s tem ko pojasni in dokaže okoliščine, zaradi katerih se njegovo ravnanje izjemoma ne pokaže kot malomarno. Zlasti se lahko proizvajalec pri tem v skladu s sodno prakso BGH (zvezno vrhovno sodišče) sklicuje na neizogibno zmoto o prepovedi, s tem da zmoto o prepovedi kot tako in tudi njeno neizogibnost konkretno predstavi in dokaže. Na to temo se nanaša prvo vprašanje za predhodno odločanje.
- 26 V drugem postopku je odškodninski zahtevek zaradi odklopne naprave (preskusna naprava s „preklopno logiko“), ki je obstajala v času dajanja vozila na trg in njegovega nakupa, verjetno zastaral. Vendar pa je vozilo po vgradnji posodobitve v obliki temperaturnega okna, ki jo je dobavila tožena stranka, opremljeno z novo prepovedano odklopno napravo. Vprašljivo je, ali lastniku vozila pripada odškodninski zahtevek proti proizvajalcu, če je oškodovan zaradi odklopne naprave, ki je bila vgrajena s posodobitvijo. To je predmet drugega vprašanja za predhodno odločanje.
- 27 Odškodninski zahtevek na podlagi člena 823(2) BGB v povezavi s členoma 6(1) in 27(1) EG-FGV je v skladu s sodno prakso BGH (zvezno vrhovno sodišče) usmerjen na tako imenovano majhno odškodnino, torej plačilo denarnega zneska. Vračila kupnine v zameno za izročitev in prenos lastništva na vozilu (tako imenovana velika odškodnina) ni mogoče zahtevati. Poleg tega BGH (zvezno vrhovno sodišča) zahteva, da se vračunajo koristi iz rabe vozila, če te skupaj s preostankom vrednosti presegajo plačano kupnino, zmanjšano za znesek odškodnine. Na te težave se nanaša tretje vprašanje za predhodno odločanje.
- 28 Podrobneje o vprašanjih za sprejetje predhodne odločbe: Navedbe predložitvenega sodišča glede tega v bistvenem ustrezajo navedbam k vprašanju za predhodno odločanje v predlogu za sprejetje predhodne odločbe C-666/23 (glej točke od 25 do 47 povzetka tega predloga za sprejetje predhodne odločbe).